

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord	Raadgeving aan de leraar	Raadgeving inzake didactiek	Verhoopt inzicht bij de leerling	Theologische onderbouwing
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijk is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.	Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven is gaan spreken.	Nodig alle leerlingen uit om te spreken vanuit de eigen levensbeschouwelijke positie. Niemand hoeft zich op een neutraal of onverschillig standpunt op te stellen vooraleer hij of zij iets mag zeggen. Je leert je nooit levensbeschouwelijk engageren als je jouw eigen levensbeschouwing tussen haakjes moet zetten of niet uitdiept.	Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.	Vanuit het beeldverbod dat je mag begrijpen als een verbod om God in een beeld vast te zetten, ligt het beeld van de mens 'als beeld van God' evenmin vast. De mens is een vrije hermeneutische ruimte, een plek van openheid op de wereld, vrijheid en creativiteit, een plek waar de Geest van God aanwezig kan komen. Niet alles van het mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie achter hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerend en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.	Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.	Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.	Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.	We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2).
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.	Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de brooze, kwetsbare en uitgesloten medemens, de broosheid van de natuur.	Beschouw de klas als een 'oefenruimte en speelruimte' van zin. Voor jou is het een 'onderzoekruimte' waarin jij jouw creativiteit benut en ruimte creëert om na te gaan wat werkt en niet werkt in relatie tot de leerlingen. Voor de leerlingen is het een 'leer- en ontwikkelruimte' waarin zij leren om bij hun eigen kracht te komen en hun identiteit te ontwikkelen.	Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.	De religieuze ervaring is dan het licht van het goddelijke dat volstrekt van elders komt ('anders dan zijn') of de stem van God die heteronoom is en die in de hermeneutische ruimte binnenvalt en mensen draagt, verbindt, verlost en tot vervulling brengt.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die anderzins levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.	Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.	Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.	Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.	Al wie of wat de hermeneutische ruimte van mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

leerkracht

leerling

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord	Raadgeving aan de leraar	Raadgeving inzake didactiek	Verhoopt inzicht bij de leerling	theologische onderbouwing
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijk is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.	Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven is gaan spreken.	Nodig alle leerlingen uit om te spreken vanuit de eigen levensbeschouwelijke positie. Niemand hoeft zich op een neutraal of onverschillig standpunt op te stellen vooraleer hij of zij iets mag zeggen. Je leert je nooit levensbeschouwelijk engageren als je jouw eigen levensbeschouwing tussen haakjes moet zetten of niet uitdrukt.	Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.	Vanuit het beeldverbod dat je mag grijpen als een verbod om God in een beeld vast te zetten, ligt het beeld van de mens 'als beeld van God' evenmin vast. De mens is een vrije hermeneutische ruimte, een plek van openheid op de wereld, van vrijheid en creativiteit, een plek waar de leest van God aanwezig kan komen. Het alles van het mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie, het hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.	Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.	Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.	Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.	Je gaan in de dialoog uit van gastvrijheid de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook nodig in de logica van de anders-sprekende. We leven vanuit de logica van de mens. Het alles van de mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie, het hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs.
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.	Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de broeze, kwetsbare en uitgesloten medemens, de broosheid van de natuur.	Beschouw de klas als een 'oefenruimte en speelruimte' van zin. Voor jou is het een 'onderzoekruimte' waarin jij jouw creativiteit benut en ruimte creëert om na te gaan wat werkt en niet werkt in relatie tot de leerlingen. Voor de leerlingen is het een 'leer- en ontwikkelruimte' waarin zij leren om bij hun eigen kracht te komen en hun identiteit te ontwikkelen.	Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.	De religieuze ervaring is dan het licht in het goddelijke dat volstrekt van anders komt ('anders dan zijn') of de stem in God die heteronoom is en die in de hermeneutische ruimte binnenvalt en mensen draagt, verbindt, verlost en tot vervulling brengt.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die andermans levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.	Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.	Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.	Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.	Wie of wat de hermeneutische ruimte in mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

leerkracht

leerling

Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren.

Ik probeer niet om ervaringen van anderen te 'harmoniseren' met of oneigenlijk te doen inpassen in mijn eigen gedachtegoed.

Ik kan mij voorstellen dat religies zich niet herkennen in wat er soms over hen gezegd of geschreven wordt.

Ik zie een religie als vergelijkbaar met een taalsysteem, heel eigen en complex maar toch ook verbonden met de taal van andere religies.

Ik heb de Bijbel ontdekt als een blauwdruk voor een alternatieve wereld en als een toekomstboek.

Ik ben mij bewust van het feit dat ik altijd al een bril op heb wanneer ik naar de werkelijkheid kijk.

Ik zie het vak godsdienst als een gelegenheid om mij te oriënteren op een zinvolle toekomst.

Hoop het vak zo te geven dat het dienstbaar mag zijn aan de levensbeschouwelijke ontwikkeling van alle jonge mensen en in een metacontext ook een bijdrage mag leveren aan een samenleving die religie (opnieuw) leert waarderen als een hefboom voor meer humanitas.

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijk is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die anderen's levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.

Raadgeving aan de leraar
Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven is gaan spreken.
Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.
Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de broosheid van de natuur.
Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.

leerkracht

Verhoopt inzicht bij de leerling
Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.
Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.
Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.
Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.

leerling

Ik bezit voldoende kennis over het christelijk gods-, mens- en wereldbeeld en ik kan vertellen hoe dit in mijn eigen leven spreekt.

Ik aanvaard dat de leerling radicaal anders is terwijl ik zelf niet anders kan dan kijken vanuit mijn christologische invalshoek.

Ik houd de 3 basisdoelstellingen van het vak goed bij elkaar.

Ik breng mijn leerlingen in de hermeneutische ruimte waar zij het taalspel v/h christendom leren en daarin 'geletterdheid' ontwikkelen.

Ik probeer in de verhalen van de leerlingen religieuze elementen op het spoor te komen die in de communicatie bereflecteerd worden.

Ik gebruik de Bijbel niet als een soort receptenboek waaruit ik willekeurig selecteer om eigen punten te onderbouwen.

Ik heb aandacht voor de interne pluraliteit binnen mijn eigen en andere tradities.

Waarborgen voor een hermeneutisch-communicatieve benadering en voorwaarden om de verhoopte inzichten bij de leerlingen mogelijk te maken.

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord	Raadgeving aan de leraar	Raadgeving inzake didactiek	Verhoopt inzicht bij de leerling
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijk is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.	Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven is gaan spreken.	Nodig alle leerlingen uit om te spreken vanuit de eigen levensbeschouwelijke positie. Niemand hoeft zich op een neutraal of onverschillig standpunt op te stellen vooraleer hij of zij iets mag zeggen. Je leert je nooit levensbeschouwelijk engageren als je jouw eigen levensbeschouwing tussen haakjes moet zetten of niet uitdiept.	Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.	Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.	Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.	Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.	Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de broze, kwetsbare en uitgesloten medemens, de broosheid van de natuur.	Beschouw de klas als een 'oefenruimte en speelruimte' van zin. Voor jou is het een 'onderzoekruimte' waarin jij jouw creativiteit benut en ruimte creëert om na te gaan wat werkt en niet werkt in relatie tot de leerlingen. Voor de leerlingen is het een 'leer- en ontwikkelruimte' waarin zij leren om bij hun eigen kracht te komen en hun identiteit te ontwikkelen.	Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die anderzins levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.	Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.	Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.	Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.

Theologische onderbouwing
Vanuit het beeldverbod dat je mag begrijpen als een verbod om God in een beeld vast te zetten, ligt het beeld van de mens 'als beeld van God' evenmin vast. De mens is een vrije hermeneutische ruimte, een plek van openheid op de wereld, vrijheid en creativiteit, een plek waar de Geest van God aanwezig kan komen. Niet alles van het mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie achter hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs. We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2). De religieuze ervaring is dan het licht van het goddelijke dat volstrekt van elders komt ('anders dan zijn') of de steun van God die heteronoom is en die in de hermeneutische ruimte binnenvalt en mensen draagt, verbindt, verlost en tot vervulling brengt. Al wie of wat de hermeneutische ruimte van mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

De inzichten zweven niet in het ijl, ze hebben een theologische verstaanshorizon in de blauwe kolom.

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord	Raadgeving aan de leraar	Raadgeving inzake didactiek	Verhoopt inzicht bij de leerling	Theologische onderbouwing
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijk is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.	Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven gaan spreken.	Nodig alle leerlingen uit om te spreken vanuit de eigen levensbeschouwelijke positie. Niemand hoeft zich op een neutraal of onverschillig standpunt op te stellen vooraleer hij of zij iets mag zeggen. Je leert je nooit levensbeschouwelijk engageren als je jouw eigen levensbeschouwing tussen haakjes moet zetten of niet uitdiept.	Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.	Vanuit het beeldverbod dat je mag begrijpen als een verbod om God in een beeld vast te zetten, ligt het beeld van de mens 'als beeld van God' evenmin vast. De mens is een vrije hermeneutische ruimte, een plek van openheid op de wereld, vrijheid en creativiteit, een plek waar de Geest van God aanwezig kan komen. Niet alles van het mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie achter hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogt punten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.	Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.	Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.	Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.	We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2).
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.	Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de broze, kwetsbare en uitgesloten medemens, de broosheid van de natuur.	Beschouw de klas als een 'oefenruimte en speelruimte' van zin. Voor jou is het een 'onderzoekruimte' waarin jij jouw creativiteit benut en ruimte creëert om na te gaan wat werkt en niet werkt in relatie tot de leerlingen. Voor de leerlingen is het een 'leer- en ontwikkelruimte' waarin zij leren om bij hun eigen kracht te komen en hun identiteit te ontwikkelen.	Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.	De religieuze ervaring is dan het licht van het goddelijke dat volstrekt van elders komt ('anders dan zijn') of de stem van God die heteronoom is en die in de hermeneutische ruimte binnenvalt en mensen draagt, verbindt, verlost en tot vervulling brengt.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die andersmans levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.	Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.	Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.	Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.	Al wie of wat de hermeneutische ruimte van mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

En ze ontwikkelen zich
binnen een zinvol didactisch proces dat spoort met

hedendaagse didactiek.

Gids voor de leraar rooms-katholieke godsdienst

Vraag	Antwoord	Raadgeving aan de leraar	Raadgeving inzake didactiek	Verhoopt inzicht bij de leerling	Theologische onderbouwing
1. <i>Waarom heet dit vak rooms-katholieke godsdienst?</i>	Omdat dit vak niet gegeven wordt vanuit een neutraal mens- en wereldbeeld, maar vertrekt van een mensbeeld dat komt uit de joodse en christelijke traditie. Zo'n kijkt is niet zomaar vrijblijvend of inwisselbaar.	Best zorg je ervoor dat je een stevige vorming hebt en voldoende kennis bezit over het christendom en het christelijk mens- en wereldbeeld want van jou wordt verwacht dat jij iets te vertellen hebt over de christelijke traditie en hoe die in jouw eigen leven is gaan spreken.	Nodig alle leerlingen uit om te spreken vanuit de eigen levensbeschouwelijke positie. Niemand hoeft zich op een neutraal of onverschillig standpunt op te stellen vooraleer hij of zij iets mag zeggen. Je leert je nooit levensbeschouwelijk engageren als je jouw eigen levensbeschouwing tussen haakjes moet zetten of niet uitdiept.	Ik heb begrepen dat de uitdrukkelijk rooms-katholieke invalshoek van waaruit dit vak dit jaar gegeven wordt mijn eigen vrijheid van (anders) denken niet zal belemmeren, wel integendeel.	Vanuit het beeldverbod dat je mag begrijpen als een verbod om God in een beeld vast te zetten, ligt het beeld van de mens 'als beeld van God' evenmin vast. De mens is een vrije hermeneutische ruimte, een plek van openheid op de wereld, vrijheid en creativiteit, een plek waar de Geest van God aanwezig kan komen. Niet alles van het mens-zijn is vooraf bepaald. Dit is de kern van de joods-christelijk geïnspireerde antropologie achter hermeneutisch-communicatief godsdienstonderwijs.
2. <i>Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?</i>	De leraar is als een gepassioneerend en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.	Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus. Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.	Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.	Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.	We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2).
3. <i>Zijn de leerlingen wel zinzoekers?</i>	We gaan ervan uit dat leerlingen hermeneutische wezens zijn, maar niet noodzakelijk religieus. Dat wil zeggen dat ze in staat zijn tot levensbeschouwelijke bedachtzaamheid. Dat zij zich vragen kunnen stellen naar de zin van het bestaan en open staan om nieuwe zinsperspectieven te leren kennen, ontdekken en ervaren. Zij ontdekken en zij geven en ontvangen zin en zij zijn ook in staat om anderen te herkennen en te erkennen als zin zoekend en naar zin verlangend.	Het zou prachtig zijn als door jouw lessen de leerlingen deze hermeneutische ruimte in zichzelf en in anderen kunnen ontdekken: de hoogtes en de laagtes van het leven, de schoonheid en de troost, de pijn en het lijden, het mysterie en het onbegrijpelijke, het genadevolle karakter en de harde kant van de werkelijkheid, maar ook: de broze, kwetsbare en uitgesloten medemens, de broosheid van de natuur.	Beschouw de klas als een 'oefenruimte en speelruimte' van zin. Voor jou is het een 'onderzoekruimte' waarin jij jouw creativiteit benut en ruimte creëert om na te gaan wat werkt en niet werkt in relatie tot de leerlingen. Voor de leerlingen is het een 'leer- en ontwikkelruimte' waarin zij leren om bij hun eigen kracht te komen en hun identiteit te ontwikkelen.	Ik heb de aanpak en de werkwijze in het vak godsdienst duidelijk begrepen als een uitnodiging voor mijn eigen zoeken en ontdekken van zin.	De religieuze ervaring is dan het licht van het goddelijke dat volstrekt van elders komt ('anders dan zijn') of de stem van God die heteronoom is en die in de hermeneutische ruimte binnenvalt en mensen draagt, verbindt, verlost en tot vervulling brengt.
4. <i>Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie?</i>	1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die andersmans levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.	Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.	Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.	Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt. Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.	Al wie of wat de hermeneutische ruimte van mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

Aan de basis ligt een eenvoudige vraag van waaruit vertrokken wordt. Het gaat om een soort van FAQ die je bij leerkrachten kan horen en waar een antwoord op hoort.

2. Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?

De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.

Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus.
Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.

Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.

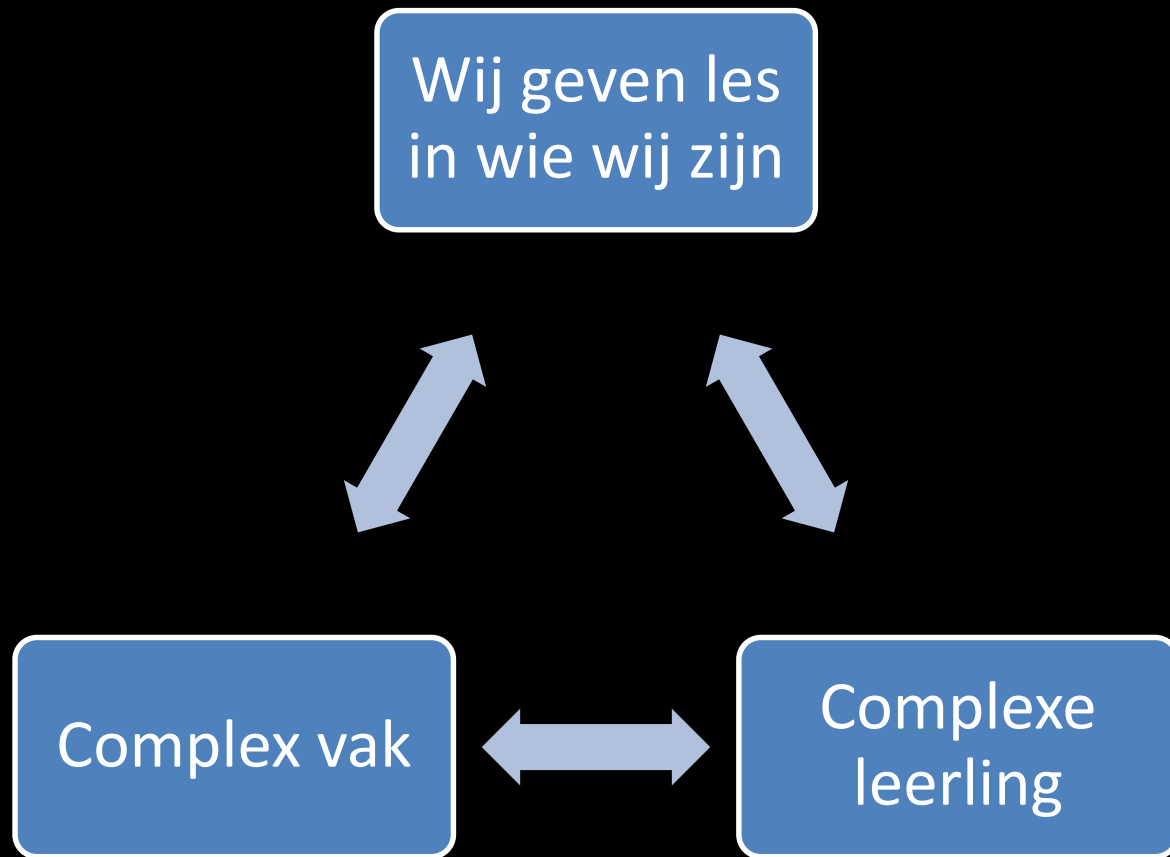
Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.

We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2).

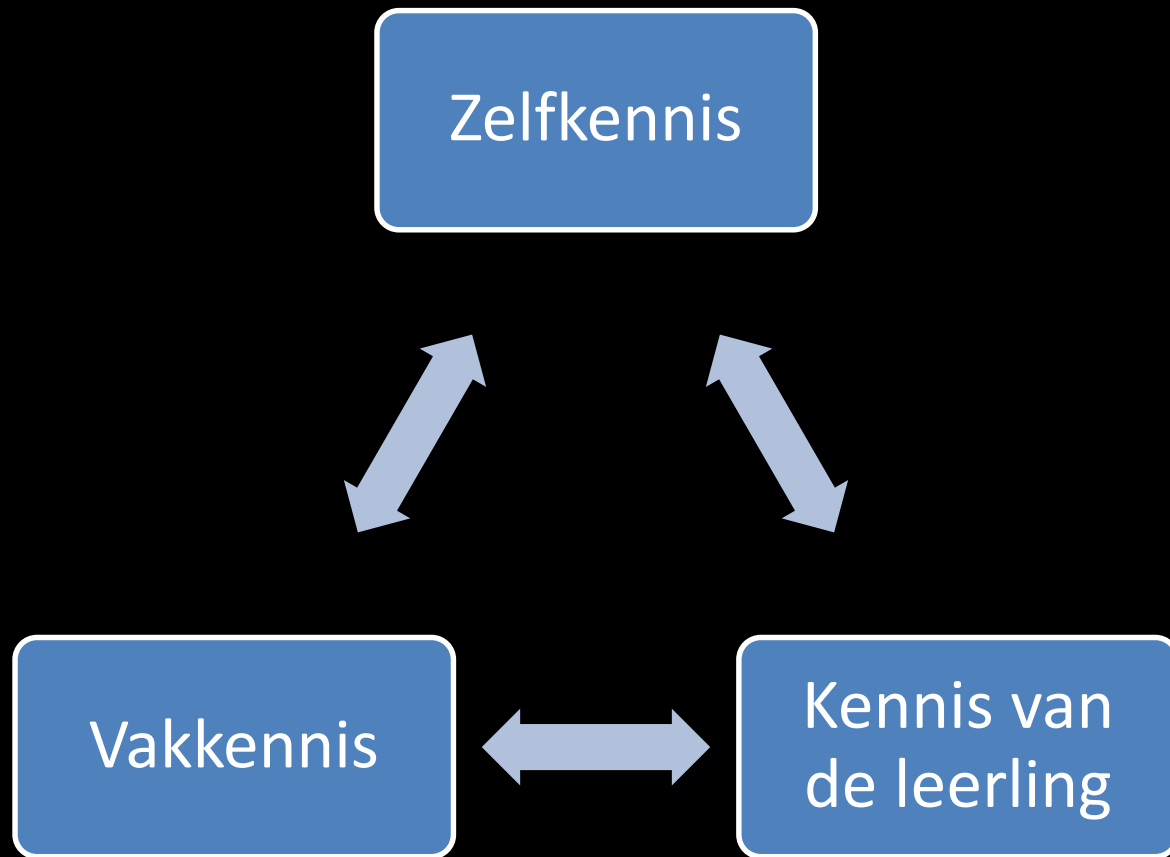

Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.

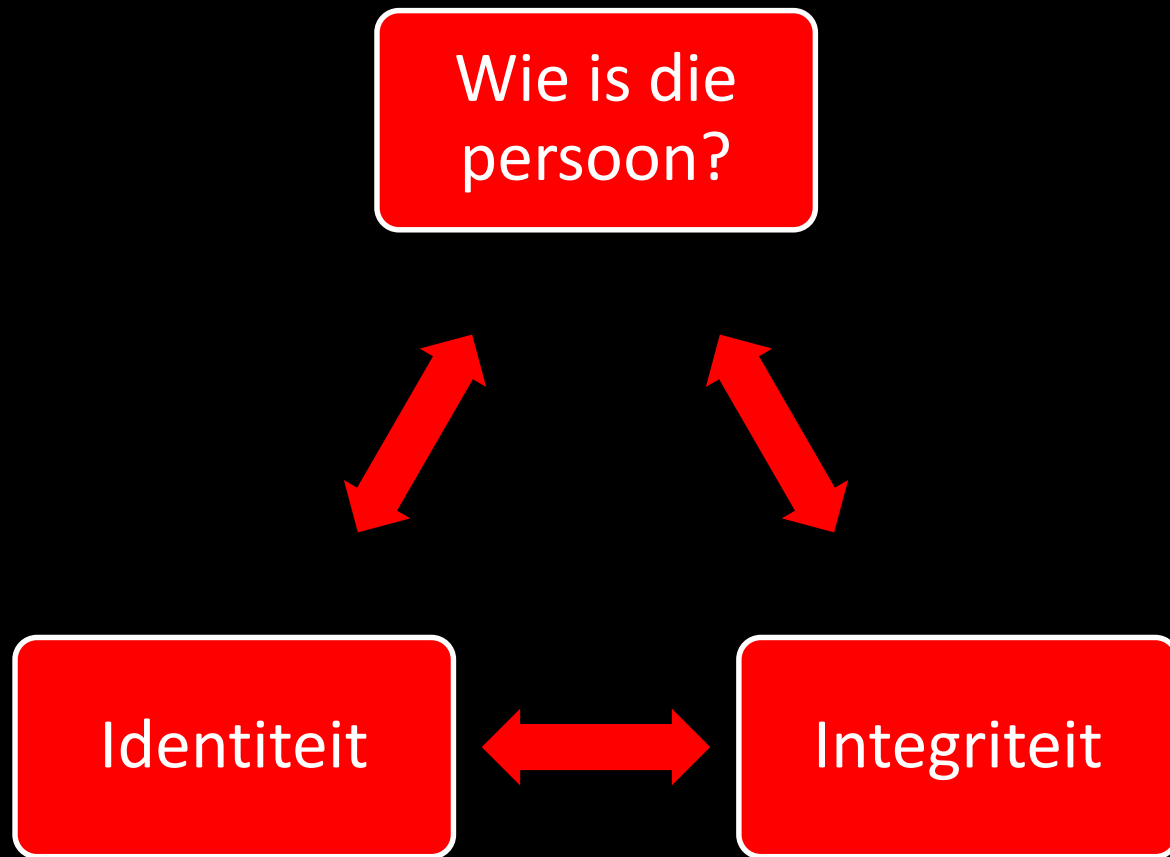
De drive van de leerkracht

De drive van de leerkracht

De drive van de leerkracht

De drive van de leerkracht

Identiteit:

- Een dynamisch centraal punt waarop mijn levenskrachten samenkomen

Integriteit:

- Elke vorm van volledigheid die ik op dat centrale punt, op dit moment, kan vinden.

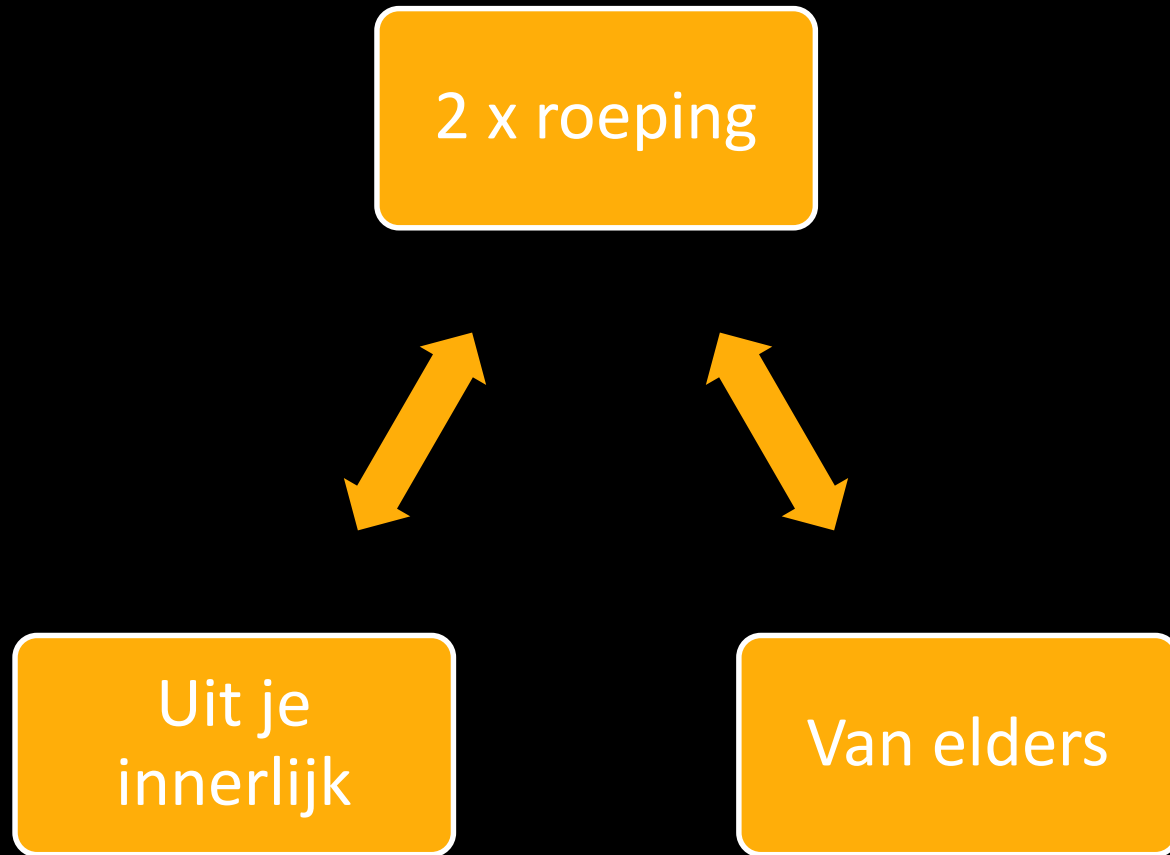

Be Still 2018

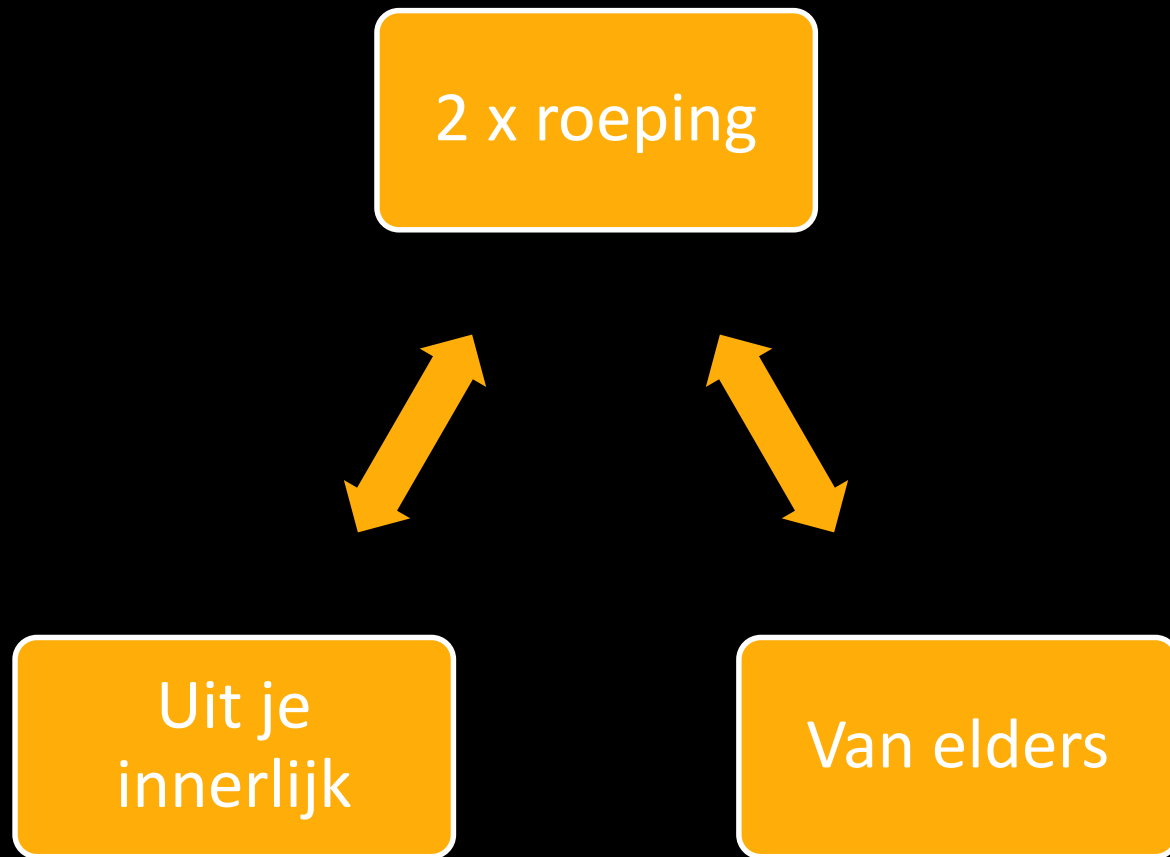
Loribelle Spirovski (Australië)

LS

De drive van de leerkracht

De drive van de leerkracht

de plek waar jouw intense vreugde en de honger van de wereld elkaar ontmoeten

Helix Dhaaco 2009

Wim Delvoye (België)

2. Welke 'drive' wordt van de leraar verwacht?

De leraar is als een gepassioneerd en geëngageerd gids die leerlingen laat proeven en de hoogtepunten aandoet van de joodse, de christelijke en de humanistische traditie met soms excursies naar andere tradities.

Jouw leerlingen mogen voelen dat jij vanuit transcendentie leeft en van daaruit ervaringen verheldert en getuigend spreekt. En dat voor jou God zich in de geschiedenis incarneert in Jezus van Nazareth, de Christus.
Voor jou mogen ervaring en geloof elkaar wel verrijken en daarvan mag je ook getuigen.

Verstop jouw voorkeuren niet maar durf voorgaan in levensbeschouwelijke gesprekken, in spel, expressie, emoties en spiritualiteit. Maar dat voor jou ervaring en geloof wel aan elkaar gecorreleerd mogen zijn, betekent niet dat je in de valkuil van een monocorrelatieve benadering mag trappen. Recupereer ervaringen van leerlingen nooit gemakkelijk om de waarheid van de christelijke traditie aan te tonen.

Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.

We gaan in de dialoog uit van gastvrijheid in de christelijke traditie en andere tradities. We verwelkomen de andere in de christologische logica van verlossing en bevrijding en we laten onszelf ook uitnodigen in de logica van de anders-gelovige. We leven vanuit de logica van Vaticanum II die erkent dat andere levensbeschouwingen "niet zelden een straal weerkaatsen van de Waarheid, die alle mensen verlicht" (Nostra Aetate 2).

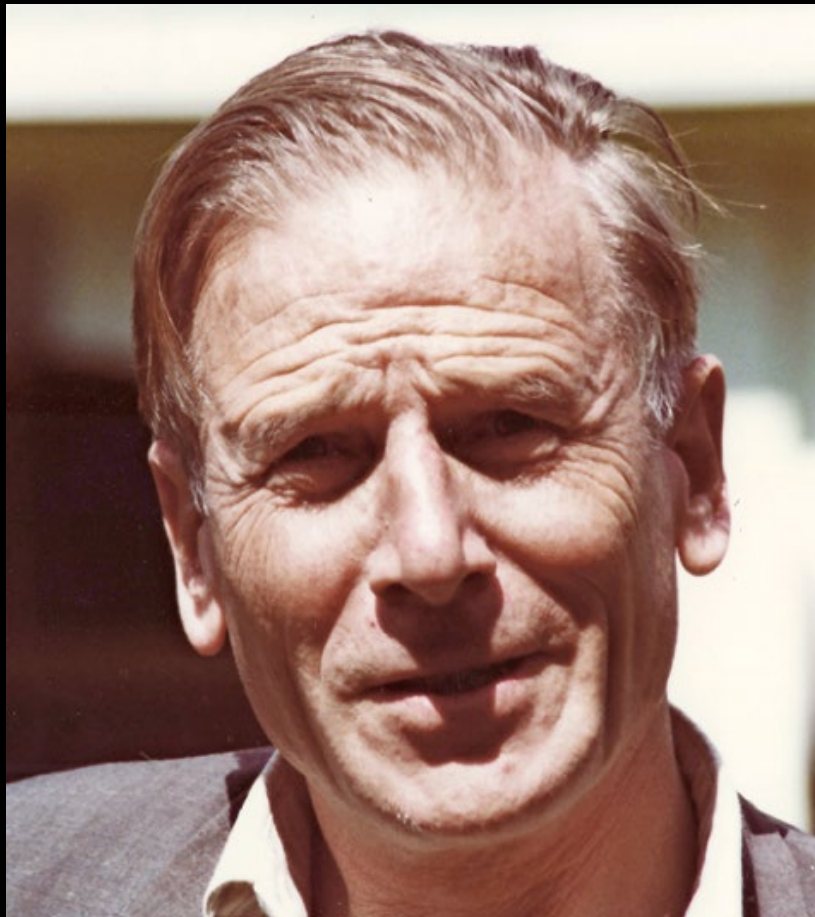
Ik zie hoe de passie van de leraar mij vormt om nu en straks zelf met iets wat mij fascineert om te gaan en op mijn beurt anderen te inspireren.

Mark Rothko, The Seagram Mural Project, 1958

Tate Modern, Liverpool

De leerkracht als Getuige, Specialist en Moderator

4. Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie? **GEEN EXCLUSIVISME**

1. Geen exclusivisme: alle overtuigingen verdienen respect behalve de overtuiging die andermans levensbeschouwelijke/religieuze overtuiging geen ruimte laat.

Sta er scherp op gericht om na te gaan wanneer leerlingen binair denken en probeer hen duidelijk te maken waarom dit tot onverdraagzaamheid leidt.

Laat binnen jouw vak geen ruimte toe voor cynisme noch voor religieuze indoctrinatie of racisme of andere schendingen van de rechten van de mens.

Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt.

Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.

Al wie of wat de hermeneutische ruimte van mezelf, van de ander en de schepping bedreigt, zal door de godsdienstleraar in vraag gesteld worden in naam van het beeld van God in elke mens.

- Ik ben verdraagzaam tot op het punt waar de ander onverdraagzaam wordt.
- Ik erken de ander in zijn radicaal anders zijn.

Sjibbolet 2007

Doris Salcedo (Colombia)

De mannen van Gilead bezetten de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. Telkens wanneer een Efraïmitische vluchteling hun vroeg of hij de rivier mocht oversteken, vroegen ze hem: 'Kom jij uit Efraïm?' Antwoordde hij van niet, dan zeiden ze tegen hem: 'Zeg eens: Shibboleth.'

Zei hij: 'Sibbolet', en kon hij het woord dus niet goed uitspreken, dan grepen ze hem vast en sloegen hem ter plaatse dood. Van de Efraïmieten sneuvelden er toen tweeënveertigduizend man.

Rechters 12, 4-6

4. Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie? **GEEN MONO-CORRELATIE**

2. Geen mono-correlatie wanneer dit betekent dat je wat de leerling denkt en voelt als vanzelf probeert in te passen in het christelijk verhaal. Niet dat er soms geen koppeling tussen ervaring en traditie mogelijk is, maar wanneer dit haast mechanisch, blind en ten koste van de rijkdom van de eigen correlaties die zij maken gebeurt, dan recupereer je hen. Bovendien dreigt het uitdagende van het christelijk gedachtegoed dan weg te vallen.

Aanvaard dat de leerling radicaal anders is terwijl je zelf niet anders kan dan kijken vanuit jouw eigen christologische invalshoek. Die is bepalend voor jouw denken, spreken en handelen.

Er is altijd een veelheid van antwoorden mogelijk en het katholiek perspectief is het geprivilegieerde perspectief dat binnen de pluriforme werkelijkheid moet klinken. Dat maakt immers juist de specifieke invalshoek van het vak rooms-katholieke godsdienst uit. De correlatiedidactiek is niet langer monocorrelatief, maar bescheiden en multicorrelatief. De godsdienstige vorming streeft niet minder, maar juist meer correlatie(s) na.

Ik probeer niet om ervaringen van anderen te 'harmoniseren' met of oneigenlijk te doen inpassen in mijn eigen gedachtegoed.

Ik probeer openheid aan de dag te leggen en erkenning te geven voor uitdrukkingen van de binnenkant van religieuze overtuigingen.

Ik heb begrepen dat de christelijke traditie niet goedkoop en rechtsreeks te koppelen valt aan menselijke ervaringen maar dat dit een grote vrije zoekruimte en openheid veronderstelt en het verwerven van een taal om het transcendente te kunnen herkennen, duiden

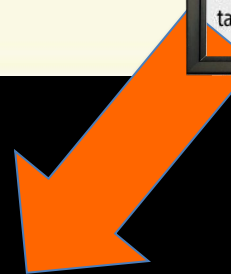
Dit inzicht sluit aan bij het besef van de onherleidbare eigenheid van de andere, maar wil ook recht doen aan de eigenheid van de christelijke traditie die ook mag klinken in haar eigenheid, moeilijke kanten, weerbarstigheid, veelzijdigheid, etc. Soms is er aansluiting tussen levensgevoel van mezelf en mijn leerlingen, maar soms is dat ook helemaal niet het geval.

- Ik probeer niet om ervaringen van anderen te 'harmoniseren' met of oneigenlijk te doen inpassen in mijn eigen gedachtegoed.
- Ik probeer openheid aan de dag te leggen en erkenning te geven voor uitdrukkingen van de binnenkant van religieuze overtuigingen.
- Ik heb begrepen dat de christelijke traditie niet goedkoop en rechtsreeks te koppelen valt aan menselijke ervaringen maar dat dit een grote vrije zoekruimte en openheid veronderstelt en het verwerven van een taal om het transcendente te kunnen herkennen, duiden en beleven.

4. Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie? **GEEN PLURALISME**

3. Geen pluralisme dat beweert dat religies slechts menselijke constructies zijn die allemaal evenveel of even weinig zeggen over de mens en/of de ultieme werkelijkheid. Voor aanhangers van een bepaalde godsdienst is geloof niet zomaar een uitwisselbare interpretatie van de werkelijkheid of iets dat je vanuit een buitenperspectief kunt beschrijven of vergelijken met een ander geloof.	Leg waar mogelijk doorheen het open leerproces getuigenis af van het geloof in een waarheid die altijd groter is dan de menselijke antwoorden die worden geconstrueerd.	De klas waagt zich aan een gemeenschappelijke zoektocht naar waarheid en zin.	Ik kan mij voorstellen dat religies zich niet herkennen in wat er soms over hen gezegd of geschreven wordt. Ik begrijp dat de werkelijkheid die religies met hun taal proberen aan te duiden die taal tegelijk overstijgt.	Waarheid wordt beschouwd als een eschatologische dynamiek, als een u-topie. Utopie kan zowel gezien worden in de zin van 'u-topos' (zonder plaats) als van 'eu-topos' (goede plaats). Traditie wordt daarbij niet omschreven in termen van 'waarheid' maar in termen van 'plausibiliteit' en van pluraliteit ('tradities').
--	---	---	--	---

- Ik kan mij voorstellen dat religies zich niet herkennen in wat er soms over hen gezegd of geschreven wordt.
- Ik begrijp dat de werkelijkheid die religies met hun taal proberen aan te duiden die taal tegelijk overstijgt.

4. Wat vermijden in de omgang met de eigen Traditie? **GEEN PARTICULARISME**

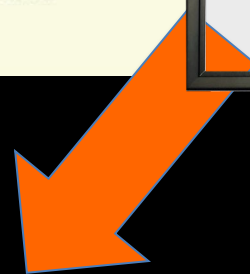
4. Geen particularisme: wanneer je stelt dat je een religie maar echt kan begrijpen als je er toe bekeert omdat elke religie een eigen werkelijkheid sticht die voor een buitenstaander ontoegankelijk blijft. Dan zou je het vak godsdienst opnieuw als catechese moeten geven en doe je de universaliteit van de christelijke boodschap geweld aan. Niet "Ik ben onbegrijpelijk".

Wees je ervan bewust dat religies de wereld op een bepaalde manier aan het licht brengen, maar dat dit geen gesloten werelden zijn, maar open werkelijkheden, waarin de andere kan binnentreden, die mekaar overlappen, met elkaar in dialoog staan. Misschien wel "Ik ben uiteindelijk voor een deel van de klas onbegrijpelijk".

Jongeren leren zien dat andere religies en levensbeschouwingen ook plaatsen zijn waarin het transcendente ervaren kan worden. Daarom begrijpt men nog niet meteen wat het betekent om echt vanuit die denkkaders te leven maar het zoeken naar waarheid en schoonheid van die denkkaders kan wel ervaren en gewaardeerd worden.

Ik ga ervan uit dat sommige diepe ervaringen vertaalbaar en vertelbaar zijn ook al behoor ik zelf niet tot de religie waar ze uit voortkomen.

Religies verwijzen niet naar zichzelf, maar naar een theologische werkelijkheid buiten zichzelf (de transcendentie). Religies maken steeds een beweging 'naar buiten', gericht op de transformatie van de mens en de wereld; en zijn geen gesloten werelden op zichzelf.

- Ik ga ervan uit dat sommige diepe ervaringen vertaalbaar en vertelbaar zijn ook al behoor ik zelf niet tot de religie waar ze uit voortkomen.

Head nr. 2 1916

Naum Gabo (Rusland)

5. Hoe omgaan met de eigen Traditie? HERMENEUTISCH-COMMUNICATIEF

We kiezen voor een hermeneutisch-communicatief model: de leerlingen leren religies zien als vergelijkbaar met taalsystemen en het christendom als het spreken van een bepaalde taal. Met name de taal waardoorheen voor christenen God tot de mens spreekt.

Het is zaak om de elementen van die taal zoals o.a. een bepaalde cultuur, symbolen, verhalen, ambten, rituelen, teksten, gewaden, kunststromingen, spelregels aan de leerlingen aan te leren zoals zij de woordenschat en de grammatica van een andere taal leren. Voor veel leerlingen is de christelijke taal niet hun moedertaal of hun eerste taal, maar een vreemde taal.

Opgelet! Het gaat niet om de woorden, feiten, data of de taal op zich maar om 'geletterdheid', om 'het verstaan' zodat de leerling begrijpt wat de christelijke taal zegt over de wereld, over hemzelf en over het transcendente en wat doorheen die taal bemiddeld wordt.

De hermeneutische ruimte waarin we de leerlingen brengen is de ruimte waarin zij een soort spanning beleven tussen het aangeboden in de vorm van sterke goed geïnformeerde interpretaties van de werkelijkheid en hun eigen opvattingen en weten. In die ruimte doen we aan interpretatie van teksten, aan reflectie op de samenleving, aan reflectie op ons zelf.

Ik zie een religie als vergelijkbaar met een taalsysteem, heel eigen en complex maar toch ook verbonden met de taal van andere religies.

Ik heb de taal leren kennen waardoorheen voor christenen God tot de mens spreekt.

Ik ben er mij van bewust dat je door uiterlijke kenmerken van religies te vergelijken niet tot de diepe zeggingskracht ervan komt.

Ik vraag mij af wat de beelden, woorden, symbolen die ik van het christendom leerde kennen zeggen over mijzelf, de wereld en het transcendente.

God is niet zomaar rechtstreeks toegankelijk voor mensen. Hij spreekt tot ons via bemiddelingen die door de (katholieke) traditie worden aangeboden: het lichaam, het ritueel, het sacrament, de bijbel, de gemeenschap, muziek, kunst, geschiedenis, gebouwen, ambten, verhalen, etc. Het gaat nooit om de feitelijke van de bemiddelingen als zodanig maar om datgene wat ze present stellen, ons raken, ons transformeren, etc.

- Ik zie een religie als vergelijkbaar met een taalsysteem, heel eigen en complex maar toch ook verbonden met de taal van andere religies.
- Ik heb de taal leren kennen waardoorheen voor christenen God tot de mens spreekt.
- Ik ben er mij van bewust dat je door uiterlijke kenmerken van religies te vergelijken niet tot de diepe zeggingskracht ervan komt.
- Ik vraag mij af wat de beelden, woorden, symbolen die ik van het christendom leerde kennen zeggen over mijzelf, de wereld en het transcendente.

6. Ligt een Traditie vast?

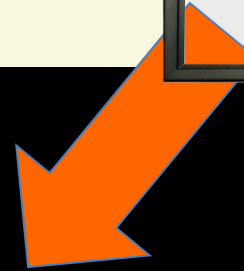
Traditie is een participatief gebeuren die zichzelf voort schrijft door de gelovigen en andersgelovigen die eraan participeren. Het gaat dus niet om een verstaend geheel maar om een dynamisch proces doorheen de tijd waarbij mensen al naargelang op een zelfde moment verschillend naar een traditie kunnen kijken. Vandaar ook de interne diversiteit in de omgang met een traditie.

Van jou wordt verwacht dat jij in staat bent om de christelijke en andere tradities creatief en contextueel in wisselwerking te laten treden met de hedendaagse cultuur.

Laat leerlingen zien hoe traditie in ontwikkeling is en ook intern divers. Nodig leerlingen ook uit om zelf in dit dynamisch proces te treden door beroep te doen op hun inspiratie en creativiteit.

Ik erken het belang van gedachte-experimenten en van mogelijke interpretaties daarbij als weg tot het ontdekken van nieuwe inzichten uit het bestaande.

De joods-christelijke God is geen abstract idee ver weg van de wereld, maar engageert zich in de wereld. 'Openbaring' is God die een dialoog aangaat met de wereld en die zich in Zijn Zoon ook ten einde toe heeft willen kwetsbaar maken aan de wereld. De traditie vertoont dezelfde ontwikkeling en ook vandaag zien we nog hoe traditie nieuwe vormen aanneemt.

- Ik erken het belang van gedachte-experimenten en van mogelijke interpretaties daarbij als weg tot het ontdekken van nieuwe inzichten uit het bestaande.

Many Spoken Words 2009

Su-Mei Tse (Luxemburg)

9. Valt alles inzake de Traditie wel te zeggen?

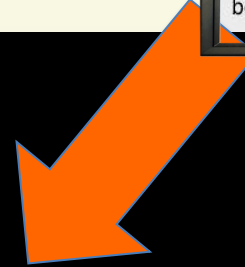
Omdat God groter is dan ons eigen talig systeem mag er ook plaats zijn voor een theologie van het 'niet weten' waarbij we hooguit weten wie God niet is.

Het is belangrijk en zinvol om aan leerlingen ook aan te geven dat men inzake levensbeschouwing en religie niet al-wetend is, geen helicopterperspectief heeft, maar net zoals iedereen deelnemer is aan het levensbeschouwelijk gesprek.

Confronteer leerlingen ook met de betekenis van agnosticisme, met de betekenis van vragen stellen, twijfelen, geloofscrisis (cf. de worstelingen van geloofsmystici), de stilte en het zwijgen van God.

Ik zie de waarde in van het 'niet-weten', van niet-taligheid en ik heb ontdekt dat religieuze taal soms ook het zicht op het diepe kan belemmeren.

Er bestaat een hele 'apofatische' stroming in de theologie. De negatieve theologie stelt dat men God slechts kan benaderen door te duiden wat Hij niet is. Niemand heeft ooit God gezien.

- Ik zie de waarde in van het 'niet-weten', van niet-taligheid en ik heb ontdekt dat religieuze taal soms ook het zicht op het diepe kan belemmeren.

16. Hoe omgaan met andere tradities?

Net zoals een taalsysteem varianten en dialecten heeft, is de christelijke traditie zelf ook divers. Deze binnen-christelijke pluraliteit in tijd en ruimte verdient aandacht. Andere religies kennen dit ook. De ILC's helpen om zicht te krijgen op die verscheidenheid en om de kracht van andere levensbeschouwingen te ontdekken. Om op die manier gast te mogen zijn in het vreemde en de verscheidenheid aan god-, mens- en wereldbeelden en de ethiek en de esthetiek ervan.

Heb voldoende aandacht voor de interne pluraliteit en voor de nodige nuancerings.

We vertrekken vanuit het eigen vak en de diversiteit binnen de eigen levensbeschouwing. Het zien en begrijpen van deze interne pluraliteit is nodig om open naar andere levensbeschouwingen te kunnen kijken. Openheid scheppen in de vakidentiteit om daarna de stap te zetten naar dialoog met andere levensbeschouwingen.

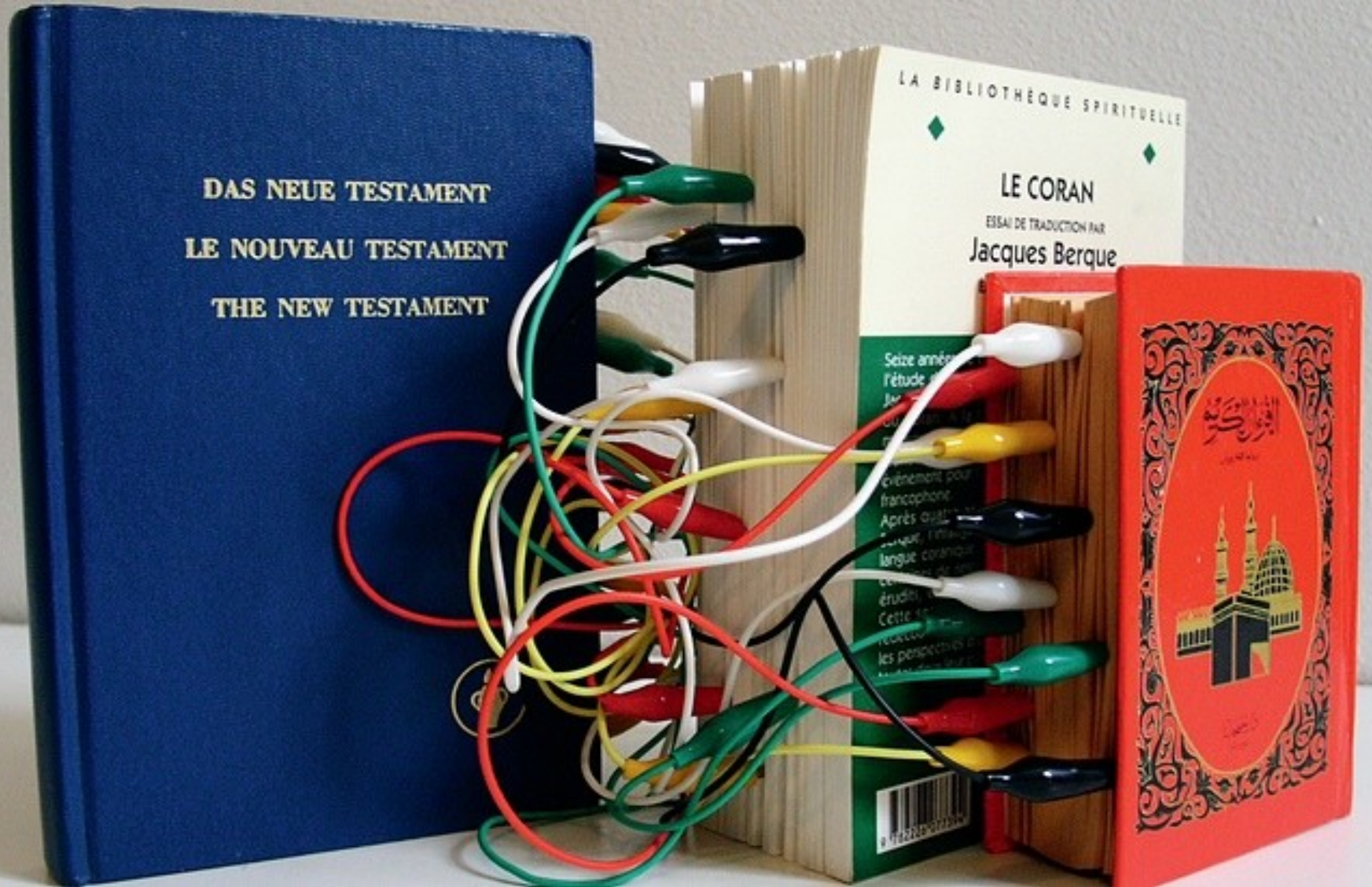
Ik sta ervoor open om mij ook in het taalspel van andere religies te verdiepen.

Ik aanvaard dat zoals er binnen een taalsysteem veel varianten en dialecten zijn, er ook binnen een religie pluraliteit en veelheid is.

Ik besef hoe belangrijk religieuze taalkundige vrijheid is, ik gun ze anderen en probeer ze ook zelf te hanteren.

De openheid voor de pluraliteit komt voort uit de gastvrijheid waarin wij de ander ontvangen en verlangen hem of haar in zijn andersheid ernstig te nemen vooraleer wij tot een oordeel komen. In de Bijbel geeft God zich vaak ook in de vreemdeling te kennen. Bovendien kan volwassen geloof omgaan met veelheid en complexiteit.

- Ik sta ervoor open om mij ook in het taalspel van andere religies te verdiepen.
- Ik aanvaard dat zoals er binnen een taalsysteem veel varianten en dialecten zijn, er ook binnen een religie pluraliteit en veelheid is.
- Ik besef hoe belangrijk religieuze taalkundige vrijheid is, ik gun ze anderen en probeer ze ook zelf te hanteren.

Connexion 2006

Mounir Fatmi (Marokko)

Reading between the lines 2011

Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh (België)